

Hz. PEYGAMBER'DE ÇOCUK SEVGİSİ

Doç. Dr. Yusuf Ziya KESKİN*

İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu anlamına gelen sevgi, özellikle çocukların önemli psikolojik ihtiyaçlarından biridir. Çocuğun maddi varlığı için gıda ne ise, ruhu için de sevgi odur. Çocuğun göreceği sevgi veya sevgisizlik, onun kişiliğine olumlu veya olumsuz anlamda etki etmektedir. Nitekim sosyal hayata uyum sağlayamayan, suç işlemeye eğilimli, kendisiyle ve çevresiyle barışık olmayan çocukların genellikle sevgi ve şefkatten mahrum olarak yetişen, şiddet ve nefrete maruz kalmış çocuklar olduğunu görmekteyiz. Bunun için çocuklardan sevgi ve şefkati esirgememeliyiz. Çünkü sevgi ortamında büyüyen çocukların hem ruhen hem de bedenen daha sağlıklı ve ileri yaşlarda daha başarılı oldukları bilinen bir gerçektir.

Kuran'da büyük bir ahlak üzere¹ olduğu bildirilen ve âlemlere rahmet olarak gönderilen² Hz. Peygamber (s.a.s.), her konuda olduğu gibi sevgi konusunda da insanlığa örnek olmuştur. Bütün varlıklara sevgi ve şefkatle yaklaşan Allah Resûlü, özellikle çocuklara özel bir sevgi ve şefkat göstermiştir. Onun hayatında çocuklara karşı sevgisizliğe ve şiddete asla yer yoktur.

Küçüklere şefkat, büyüklere saygı göstermek İslam ahlakının önemli prensiplerinden biridir. Allah Resûlü bu prensibe "*Küçüğümüze şefkat, büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir.*" hadisiyle işaret etmiştir. Yani bu şekilde davranmayanlar, onun sünnetine ve ahlakına göre

---

* Harran Ün. İlahiyat Fak. Hadis Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. yzkeskin@gmail.com

¹ Kalem, 68/4.

² Enbiyâ, 21/107.

hareket etmemiş olurlar.¹

Bir çocuk gördüğü zaman mübarek yüzünü neşe ve sevinç kaplayan Hz. Peygamber, çocuklara ilgi gösterir, yanlarına uğrar ve " *السلام عليكم يا صبيان / Ey çocuklar, Allah'ın selamı üzerinize olsun*" diyerek onlara selam verirdi.² Çocuklara selam verme ve selamlarını alma, onlara şahsiyet kazandırma açısından önemlidir.

Çocuklara beddua edilmesini yasaklayan Allah Resûlü,³ onlara sevgi ile hitap eder,⁴ gönüllerini hoşnut etmek için hediyeler verir,⁵ onlarla oynar ve şakalaşır. Hz. Peygamber'e uzun süre hizmet eden sahabilerden Enes b. Mâlik, insanlar içerisinde çocuklara en çok şaka yapanın Resûlullah olduğunu söylemiştir.⁶

Enes b. Mâlik'in kardeşi Ebû Umeyr'in, kendisiyle oynadığı Nuğayr denen serçeye benzer, kırmızı gagalı küçük bir kuşu vardı. Nuğayr ölünce, Ebû Umeyr üzülmüştü. Resûlullah onu görünce, "Ya Ebâ Umeyr, ne oldu Nuğayr?" diyerek onunla şakalaşmıştı.⁷ Yine Allah Resûlü, şaka yapmak için beş yaşında olan Mahmûd b. er-Rabî'in yüzüne su püskürtmüştü.⁸

Hz. Peygamber, çocukların oyun oynamasına karışmaz, karışılmasına da müsaade etmezdi. Bir defasında toprakla oynayan çocuklara uğramıştı. Orada bulunan bazı sahabiler, çocukları toprakla oynamaktan alıkoymak istedi. Bunun üzerine Allah Resûlü, "Onlara

¹ Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa (ö. 279/892), *es-Sünen*, İstanbul 1992, birr ve sıla 15 (IV, 321-22).

² İbn Ebî Şeybe, Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed (ö. 235/849), *el-Musannef* (el-Mektebetu's-şâmile el-isdâru's-sânî), VI, 144; Müslim, Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccâc el-Kuşeyrî (ö. 261/874), *el-Câmi'u's-sabîh*, İstanbul 1992, selâm 15 (II, 1708); Ebû Nu'aym, Ahmed b. Abdillâh el-İsfahânî (ö. 430/1038), *Hîyetu'l-evlyâ' ve tabakâtu'l-asfyâ'*, Kâhîre 1407/1987, VI, 291.

³ Ebû Dâvûd, Süleymân b. el-Eş'as es-Sicistânî (ö. 275/888), *es-Sünen*, İstanbul 1992, vitr 27 (II, 185).

⁴ Tirmizî, edeb 62 (V, 131).

⁵ Vâkidî, Muhammed b. Ömer (ö. 207/822), *el-Meğâzî* (Thk. Marsden Jones), Beyrut 1404/1984, III, 979-80.

⁶ İbnu's-Sünnî, Ebû Bekr Ahmed b. Muhammed ed-Dîneverî (ö. 364/974), *Amelü'l-yeum ve'l-leyle* (el-Mektebetu's-şâmile el-isdâru's-sânî), II, 297.

⁷ Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâil (ö. 256/870), *el-Câmi'u's-sabîh*, İstanbul 1992, edeb 112 (VII, 119); İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvîni (ö. 273/886), *es-Sünen*, İstanbul 1992, edeb 24 (II, 1226).

⁸ Buhârî, vudû 40 (I, 55); ilim 18 (I, 27); İbn Mâce, tahâret 136 (I, 216).

karışmayınız. Çünkü toprak, çocukların ilkbaharıdır.” buyurdu.¹ Bu sözyle o, baharda hayvanların yayılıp eğlenmeleri gibi çocukların da toprak üzerinde oynayıp eğleneceklerine işaret ediyordu.

Kendisi çocukları sevdiği gibi onlar da Hz. Peygamber’i çok severler ve seferden döndüğü zaman, halkla birlikte onu karşılardı. Tebuk seferi dönüşünde çocuklar onu, Medine’de Seniyyetu’l-vedâ denen yerde karşılamışlardı.²

Seferden döndüğünde kendisini karşılayan çocuklardan ilk karşılayanı binitinin önüne, sonra karşılayanı da arka tarafına alarak onları Medine’ye kadar getirirdi.³ Bazen de torunları Hasan ve Hüseyin⁴ ile diğer çocukları merkebine bindirip gezdirirdi.⁵ O sadece Müslümanların çocuklarını değil, müşriklerin çocuklarını da merkebine bindirip dolaştırırdı. Nitekim Mekke fethi günü kendisini Abdulmuttalib oğullarının (bir rivayette Hâşim oğullarının) çocukları karşılamış, o da bunlardan birisini devesinin önüne, diğerini de arka tarafına bindirmişti.⁶

Çocuklar bazen Hz. Peygamber’le birlikte namaz kılar, namazın ardından onun etrafında toplanırlar, o da onların her birinin yanağına teker teker dokunarak sevgi ve şefkatini izhar ederdi.⁷ Bazen de tanıdıklarının evine gider, onlara namaz kıldırır ve çocuklar da arkasında namaza dururlardı.⁸

Hz. Peygamber, sevgisini hissettirmek için çocukları öperdi. Ancak şefkat ve merhametten yoksun bazı bedeviler çocuklarını hiç öpmezlerdi. Bir gün Kutlu Nebî (s.a.s.), torunu Hasan’ı öpmüştü. O sırada Akra’ b. Hâbis de oradaydı. Akra’, “Benim on çocuğum var, fakat onlardan hiçbirini öpmüş değilim.” dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü şöyle buyurdu: “*Merhamet etmeyene merhamet edilmez.*”⁹ Diğer bir rivayete göre ise, “*Allah senin gönlünden merhamet ve şefkati çekip çıkarmışsa ben ne yapabilirim*

¹ Taberânî, Ebu’l-Kâsım Süleymân b. Ahmed (ö. 360/970), *el-Mu’cemu’l-kebir* (el-Mektebetu’s-şâmile el-isdâru’s-sânî), V, 416 (r. 5643).

² Buhârî, cihâd 196 (IV, 39); Ebû Dâvûd, cihâd 164 (III, 219).

³ Müslim, fadâilu’s-sahâbe 66 (II, 1885); Ebû Dâvûd, cihâd 54 (III, 59).

⁴ Tirmizî, edeb 27 (V, 100).

⁵ Buhârî, libâs 98 (VII, 67).

⁶ Buhârî, libâs, 99 (VII, 67); Nesâî, Ebû Abdırrahman Ahmed b. Şu’ayb (ö. 303/915), *es-Sünen*, İstanbul 1992, menâsiku’l-hac 121 (V, 212).

⁷ Müslim, fadâil 80 (II, 1814).

⁸ Nesâî, imâmet 62 (II, 118).

⁹ Tirmizî, birr ve sıla 12 (IV, 318).

ki?" dedi.¹ Merhamet duygusu, Allah'ın insanlara bahşettiği önemli erdemlerden biridir. İnsanlara ve diğer varlıklara merhamet etmeyen kimseler, ahirette Allah'ın merhametine ulaşamazlar. Resûlullah bu gerçeği, "*Her kim insanlara merhamet etmezse, Allah da ona merhamet etmez.*"² hadisiyle açıklamıştır.

Sevgili Peygamberimiz çocuklara kızmaz, yaramazlıklarını görmezden gelir ve onlara müsamahakâr davranırdı. Hz. Peygamber'e on yıl hizmet eden ve bu sebeple onun davranışlarını en iyi bilen genç sahabilerden Enes b. Mâlik şöyle anlatıyor: Allah Resûlü (s.a.s.), insanlar içerisinde ahlakı en güzel olan idi. Bir gün beni bir iş için gönderdi. Ben, "Allah'a yemin olsun ki gitmem." dedim. Oysa içimde Resûlullah'ın emrettiği işe gitme niyeti vardı. Derken bu iş için yola koyuldum. Sokakta oynayan çocuklara rastladım (da onlarla birlikte oyuna dalıp işimi unuttum). Bir de baktım ki, Allah Resûlü (s.a.s.) arkamdan başımı tutmuş gülümseyerek duruyor. Bana, "*Ey Enescik, sana emrettiğim yere git haydi!*" dedi. Ben de, "Peki ya Resûlallah, hemen gidiyorum" dedim. Enes b. Mâlik devamla şöyle dedi: "Allah'a yemin olsun ki, ben kendisine on yıl hizmet ettim. Yaptığım bir işten dolayı "niye böyle yaptın?", yapmadığım bir işten dolayı da "niçin böyle yapmadın?" dediğini hatırlamıyorum."³

Yine bir gün genç sahabilerden Râfi' b. Amr el-Ğifârî, hurma ağaçlarına taş atarken yakalanıp Resûl-i Ekrem'e getirildi. Allah Resûlü (s.a.s.) müşfik bir sesle, "*Yavrucuğum, niçin hurma ağaçlarına taş atıyorsun?*" diye sordu. Râfi' de cevâben, "Düşürdüğüm hurmaları yiyorum." dedi. Şefkat ve merhamet peygamberi, "*Bundan sonra hurma ağaçlarına taş atma da, yere düşmüş olan hurmaları ye.*" buyurdu. Sonra şefkat elini Râfi'in başına sürdü ve "*Allah'ım! Bunun karnımı doyur.*" diye dua etti.⁴ O, âlemlere rahmet olarak gönderilmişti. Ondaki ceza değil, af ve müsamaha beklenirdi. Öyle de oldu. Açlık sebebiyle hurmaları taşıyan Râfi'i dua ederek gönderdi. O böylece, insanlara örnek alacakları bir davranış sergiledi.

Peygamber Efendimiz herhangi bir şey ikram edeceği zaman çocuklara öncelik tanır. Medine'de insanlar yetiştirdikleri ilk meyveyi Resûlullah'a getirirler, o da onlara bereket duası yapardı. Duasının

¹ Buhârî, edeb 18 (VII, 75); Müslim, fadâil 64 (II, 1808).

² Müslim, fadâil 66 (II, 1809).

³ Buhârî, edeb 39 (VII, 82-83); Ebû Dâvûd, edeb 1 (V, 132-33).

⁴ İbn Mâce, ticârât 67 (II, 771); Ebû Dâvûd, cihâd 85 (III, 90-91).

ardından ise oradaki en küçük çocuğu çağırır ve meyveyi ona ikram ederdi.¹ Yine bir gün Resûlullah'a içecek bir şey getirilmiş ve o da ondan içmişti. Bu sırada yanında bir çocuk (yani Abdullah b. Abbas), solunda ise yaşlı kimseler oturuyordu. Hz. Peygamber çocuğa dönerek, “*Bunu yaşlılara ikrâm etmeme izin verir misin?*” diye sordu. Çocuk, “Hayır! Vallahi senden gelen nasibimi kimseye veremem” dedi. Bunun üzerine Resûlullah içeceği çocuğa verdi.² İbn Abbas, Peygamberimizin içtiği kaptan içme şerefine ulaşmak ve bu fırsatı başkalarına kaptırmamak için onun teklifini geri çevirmişti. Allah Resûlü bu davranışıyla, çocuklara değer verilmesini ve onları kâle almama gibi bir tavır sergilenmemesi gerektiğini insanlara öğretiyordu. Ayrıca herhangi bir şey ikram edileceği zaman, sağdan başlamanın gereğine de işaret etmiş oluyordu.

Hz. Peygamber, Kureyşli kadınları, yavrularına olan şefkatleri sebebiyle, “*Arap kadınlarının en hayırlısı?*” diye överdi.³ Kalbinin katılığından şikâyet edenlere yetimin başını okşamalarını ve fakirlere yemek yedirmelerini tavsiye ederdi.⁴

Resûlullah Efendimiz, uzunca bir süre ibadet etmek niyetiyle namaza başlardı; fakat ağlayan bir çocuk sesi duyunca, “Belki çocuğun annesi cemaatin arasındadır; çocuğu ağladığı için huzursuz olabilir” düşüncesiyle namazı çabucak kıldırırdı.⁵

Enes b. Malik'in ifadesiyle küçüklere Resûlullah'tan daha fazla acıyan bir kimse yoktu. Medine yaylasında sütanneye verilen oğlu İbrahim'in yanına gider, onu kucağına alır öper, sonra dönerdi.⁶ Kızı Fâtıma yanına gelince onu güler yüzle karşılar, iltifat eder ve kendi yanına oturtur, sohbet ederdi.⁷

O, bütün çocukları sevmekle birlikte torunlarına karşı ayrı bir muhabbeti vardı. Zaman zaman torunlarını omzuna alır gezdirirdi.⁸ Namazda dahi olsa torunlarıyla ilgilenir, onları memnun etmeye çalışırdı.

¹ Tirmizî, da'avât 53 (V, 506).

² Müslim, eşribe 127 (II, 1604).

³ İbn Hanbel, Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî (ö. 241/855), *el-Müsned*, İstanbul 1992, II, 469; Buhârî, nikâh 12 (VI, 120).

⁴ İbn Hanbel, II, 387.

⁵ Buhârî, ezân 65 (I, 173).

⁶ Müslim, fadâil 63 (II, 1808).

⁷ Müslim, fadâilu's-sahâbe 98 (II, 1904).

⁸ İbn Mâce, tahâret 135 (I, 216).

Kızı Zeynep'ten olma kız torunu Ümâme'yi cemaate imam olarak kaldırmış olduğu sabah namazında omzuna almış, rükûa (bir rivayette secdeye) varınca onu indirmiş, secdeden kalkınca tekrar omzuna almıştı.¹ Bu sevgi ve şefkati, daha düne kadar kız çocuklarını diri diri toprağa gömen bir toplumda izhar ediyordu. Bu davranışıyla adeta onlara ders veriyordu.

Namazda iken torunlarıyla ilgilendiğini gösteren diğer ilginç bir rivayet de şöyledir: Şeddâd b. el-Hâd anlatıyor: Öğle ya da ikinci namazlarından birinde Hz. Peygamber yanımıza geldi. Torunu Hasan veya Hüseyin'i taşıyordu. Allah Resûlü öne geçti ve çocuğu yere bıraktı. Sonra namaza durdu. Namazın ortasında secdeye gitti, fakat secdeyi uzattı. Başımı kaldırdım, bir de baktım ki, Resûlullah secdedeyken çocuk onun sırtında duruyor. Ben tekrar secdeye döndüm. Resûlullah namazı bitirince insanlar, "Ey Allah'ın Resûlü! Sen namaz ortasında secdeyi o kadar uzattın ki, bir şey oldu veya sana vahiy geliyor zannettik" dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "*Bunlardan hiç biri olmadı. Ancak oğlum (torunum) beni binek yaptı. Onu acele ettirmek istemedim, ta ki istediği olsun.*"² Bu tutumuyla o, çocuklarını sevgi ve şefkatten mahrum bırakan, onlara sevgisini hissettirmeyen ve onlara şiddet uygulayan anne babalara, örnek almaları gereken bir davranış sergiliyordu.

Resûlullah (s.a.s.) bir gün evinden çıktı. Torunu Hasan veya Hüseyin'i kucağına basarak, "*Siz çocuklar insanı cimri, korkak ve bilgisiz kılabilecek şekilde meşgul edersiniz?*" buyurdu. Ardından da, "*Siz Allah'ın güzel kokulu nimetlerindensiniz.*" dedi.³ Allah Resûlü bu hadisiyle, çocuğu olan kimsenin onların geleceğini düşündüğü için cimri olacağına, onları babasız veya sahipsiz bırakmamak için korkak olacağına ve onların ihtiyaçlarını gidermeye çalışırken yeteri kadar ilimden nasiplenemeyeceğine işaret ediyordu.

Peygamber Efendimiz bazen torunlarını elbisesinin içine saklar, onlarla oynardı. Üsâme b. Zeyd (r.a.) şöyle anlatıyor: Bir gece bir ihtiyacım için Hz. Peygamber'in kapısını çalmıştım. Allah Resûlü (s.a.s), ne olduğunu bilmediğim bir şeye sarılmış vaziyette karşıma çıktı. İşimi bitirince, "Bu sarıldığın şey nedir? Ey Allah'ın Resûlü!" dedim. Örtüyü açverince bir de ne göreyim! Hasan ve Hüseyin değil miymiş! Allah'ın

¹ İbn Hanbel, V, 304; Buhârî, salât 106 (I, 131); Müslim, mesâcid 41, 42 (I, 385).

² İbn Hanbel, VI, 467.

³ Tirmizî, birr ve sıla 11 (IV, 317).

selamı onların soyuna olsun. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), “*Bunlar benim oğullarım ve kızımın oğullarıdır. Allah’ım! Ben onları seviyorum. Sen de onları sev, onları sevenleri de sev.*” buyurdu.¹

Ebû Hüreyre anlatıyor: Bir gün Allah Resûlü, Hz. Fâtıma’nın evinin avlusunda bir kenara oturdu ve torunu Hasan’ı kastederek üç defa, “*Küçük neredesin? Küçük neredesin? Küçük neredesin?*” diye seslendi. Bana da, “*Hasan b. Ali’yi çağır!*” dedi. Ben de çağırdım. Bunun üzerine Hasan, boynunda kokulu boncuk gerdanlığı olduğu halde geldi. Hz. Peygamber sarılmak için kucağını genişçe açtı. Hasan da elini açıp yaydı. Allah Resûlü, Hasan’a sarılıp, “*Allah’ım! Ben bu çocuğu seviyorum. Sen de onu sev ve onu seveni de sev!*” diye dua etti. Hadisin ravisi Ebû Hüreyre, “*Resûlullah’ın Hasan hakkında söylediği bu sözlerden sonra artık bana hiçbir kimse ondan daha sevgili olmadı*” dedi.²

Büreyde b. el-Husayb anlatıyor: Ben, Resûlullah’ı hutbe okurken gördüm. Hutbe esnasında torunları Hasan ve Hüseyin geldiler. Üzerlerinde iki kırmızı gömlek vardı. Küçük yaşta oldukları için düşe kalka yürüyorlardı. Hz. Peygamber minberden indi, onları alıp kucağına koydu, ardından, “**Biliniz ki mallarınız ve çocuklarınız bir imtihandır ve büyük sevap Allah katındadır.**”³ ayetini okudu ve “*Ben bunları gördüm de sabrelemedim*” buyurdu. Sonra hutbesine devam etti.⁴

Kızı Zeyneb’in ölmek üzere olan çocuğunun durumu Resûlullah’ı hüznlendirmişti. Hz. Peygamber çocuğu kucağına aldı ve gözlerinden yaş gelmeye başladı. Orada bulunan Sa’d b. Ubâde, “*Yâ Resûlallah! Bu ağlama nedir?*” dedi. Allah Resûlü, “*Bu gözyaşı, Allah’ın kullarından dilediği kimselerin gönüllerine koyduğu ilâhî bir rahmettir. Allah ancak kullarından merhametli olanlara merhamet eder*” buyurdu.⁵

Kutlu Nebi, bebeklere karşı şiddet kullanılmasına asla izin vermezdi. Bir gün torunu Hasan veya Hüseyin’in sütannesi Ümmü’l-Fadl Lübâbe bt. el-Hâris, Hasan veya Hüseyin’i Peygamber’in yanına götürerek kucağına koydu. Bebek Resûlullah’ın üzerine işeyince, Ümmü’l-Fadl bebeğin omzuna vurdu. Bunun üzerine Allah Resûlü, “*Sen*

¹ Tirmizî, menâkıb 30 (V, 656-57).

² Buhârî, libâs 60 (VII, 55); büyü 49 (III, 20).

³ Enfâl, 8/28.

⁴ İbn Mâce, libâs 20 (II, 1190).

⁵ Buhârî, eymân ve’n-nuzûr 9 (VII, 223-24).

oğlumu incittin. Allah sana rahmet eylesin” buyurarak onu nazikçe uyardı.¹

Üsâme b. Zeyd şöyle anlatıyor: Resûlullah beni bir dizine, torunu Hasan’ı da öbür dizine oturtur, sonra bizi bağrına basar ve “*Allah’ım, bu ikisine merhamet eyle! Ben de onlara merhamet diliyorum!*” derdi.²

Kutlu Nebi, torunlarını boynuna alır taşırdı. Bir gün torunu Hüseyin’i omzuna almıştı. Sahabilerden biri, “Ey çocuk bindiğin binek ne güzeldir!” dedi. Bunu duyan Allah Resûlü (s.a.s.), “*O da ne güzel binicidir!*” buyurdu.³

Resûlullah yine bir gün sahabilerle birlikte bir yemeğe giderken, sokakta oynayan torunu Hüseyin ile karşılaştı. Allah Resûlü cemaatin önüne geçti ve Hüseyin’i yakalamak için iki kolunu açtı. Hüseyin ise yakalanmamak için sağa sola kaçıştıyordu. Resûlullah da gülüşerek onu kovalıyordu. Sonunda onu yakaladı. Bir elini Hüseyin’in çenesinin altına, diğer elini ensesine koyup onu öptü ve ardından, “*Hüseyin benden, ben de Hüseyin’denim. Kim Hüseyin’i severse, Allah da onu sever. Hüseyin torunlardan bir torundur.*” buyurdu.⁴

Peygamber Efendimiz, düşman yavruları bile olsa çocuklara şefkat ve merhamet gösterir, onların öldürülmelerine izin vermezdi. Bu bağlamda savaşta çocukların öldürülmelerini yasaklamış⁵ ve anne ile çocuğun birbirinden ayrılmamalarını tavsiye ederek şöyle buyurmuştur: “*Kim anne ile çocuğunu birbirinden ayırırsa, Allah da Kıyamet günü onunla sevdiklerini birbirinden ayırır!*”⁶

Allah Resûlü, ölen çocukların cenaze namazlarını kıldırır,⁷ hastalanan çocukları ziyaret eder, onlara dua ederdi. Bir gün, Hz. Peygamber’e hizmet eden Yahudi bir çocuk hastalanmıştı. Resûlullah onu ziyarete gitti ve yanında oturdu. Çocuğa hitaben, “*Müslüman ol!*” buyurdu. Çocuk, yanında bulunan babasının yüzüne baktı. Babası, “Ebu’l-Kâsım’a itaat et” dedi. Bunun üzerine çocuk hemen kelime-i şahadet getirip Müslüman oldu. Allah Resûlü çocuğun yanından çıkarken, “*Bu çocuğu*

¹ İbn Mâce, ta’biru’r-ru’yâ 10 (II, 1293).

² Buhârî, edeb 22 (VII, 76).

³ Tirmizî, menâkıb 30 (V, 661).

⁴ İbn Mâce, mukaddime 11 (I, 51).

⁵ Müslim, cihâd ve’s-siyer 24 (II, 1364).

⁶ Dârimî, Ebû Muhammed Abdullah b. Abdırrahman (ö. 255/869), *es-Sünen*, İstanbul 1992, siyer 39 (s. 544).

⁷ Nesâî, cenâiz 58 (IV, 57).

cebennem ateşinden kurtaran Allah'a hamd olsun" buyurdu.¹

Sâib b. Yezîd şöyle anlatıyor: Çocukluğumda teyzem beni Resûlullah'ın yanına götürerek, "Yâ Resûlallah! Benim kız kardeşimin oğlu hastadır" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü benim başımı eliyle sıvazladı ve bana bereketle dua etti."² Hz. Peygamber'in duasının bereketiyle Sâib b. Yezîd'in 94 yaşında olmasına rağmen kendi ihtiyaçlarını görecektir şekilde sapa sağlam olduğu rivayet edilir.³

Sahabiler, doğan çocuklarını Resûlullah'a getirirler, o da onları kucağına alır, okşar ve dua ederdi. Mekke fethi sırasında Mekkeliler de çocuklarını ona getirmişler ve o da onlar için bereketle dua etmiş ve başlarını okşamıştır.⁴

Kutlu Nebî, bazen de kendisine getirilen yeni doğmuş çocuklara isimlerini koyardı.⁵ Ebû Mûsâ el-Eş'arî, doğan çocuğunu Resûlullah'a götürmüş, o da ona İbrahim adını vermiş ve bereketle dua etmiştir.⁶ Abdullah b. Zübeyr de doğduğu zaman ona Abdullah ismini vermişti. Daha sonra 7-8 yaşlarında iken beyat etmek üzere Allah Resûlü'nün yanına gelince, Abdullah'a gülümsemiş ve ardından beyatını kabul etmiştir.⁷ Bu arada ona getirilen çocuklardan bazıları onun üzerine işer, o da idrarın üzerine biraz su döker, fakat yıkamazdı.⁸

Hiçbir anne ve babanın çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir bağışta bulunamayacağını bildiren Hz. Peygamber,⁹ kız çocuklarının bakımının güzelce yapılmasını, onlarla ilgilenilmesini öğütlemiş ve "*Bir kimse iki kızına bulûğa erinceye kadar bakarsa, kıyamet gününde benimle beraber şöyle gelir.*" diyerek parmaklarını bir araya getirmiştir.¹⁰ O bu tavsiyesini, kızların diri diri toprağa gömüldüğü ve kadınların aşağılandığı bir toplumda yapmıştır.

¹ Buhârî, cenâiz 80 (II, 97); merdâ 11 (VII, 6).

² Buhârî, merdâ 18 (VII, 9-10).

³ Buhârî, menâkıb 21 (IV, 163).

⁴ Ebû Dâvûd, tereccul 8 (IV, 404-05). Hz. Peygamber'in çocukların başlarını okşamasıyla ilgili ayrıca bkz.: Ebû Dâvûd, harâc 9 (III, 352).

⁵ Müslim, âdâb 29 (II, 1692).

⁶ Buhârî, akâka 1 (VI, 215-16). Hz. Peygamber'in bereketle dua etmesi için ayrıca bkz.: Müslim, âdâb 27 (II, 1691).

⁷ Müslim, âdâb 25 (II, 1690-91).

⁸ Buhârî, vudû 59 (I, 62); Müslim, tahâre 103 (I, 238).

⁹ Tirmizî, birr ve sıla 33 (IV, 338).

¹⁰ Müslim, birr ve sıla 149 (III, 2027).

Allah Resûlü, kız çocuklarından gelebilecek sıkıntılara sabredilmesini¹ ve onlara iyilikle muamele edilmesini tavsiye eder, onlara yapılacak iyilik ve ihsanın cehennem ateşinden korunmaya vesile olacağını söylerdi. Hz. Aişe şöyle anlatıyor:

Bir kadın iki kız çocuğuyla birlikte bana geldi. Benden bir şey istiyordu. Fakat o sırada yanımda bir tek hurmadan başka bir şey yoktu. O tek hurmayı kadına verdim. Kadın onu iki kızı arasında taksim etti. Sonra kalkıp gitti. Ardından Hz. Peygamber içeri girdi. Kendisine kadının yaptığını anlattım. Bunun üzerine Allah Resûlü, “*Her kim bu kız çocuklarına velayet eder de onlara iyilikle muamelede bulunursa, o kız çocukları cehennem ateşine karşı onu koruyan bir perde olurlar*” buyurdu.²

Kutlu Nebi, erkek çocukların kız çocuklarına tercih edilmesini tasvip etmez,³ çocuklar arasında adaletli davranmayı emreder⁴ ve ayrımcılık yapan kimseleri uyarırdı.

Nu'man b. Beşîr'in anlattığına göre, babası ona bir köle bağışlamış ve bu yaptığı işe Resûlullah'ı şahit tutmak için onun yanına gitmişti. Resûlullah (s.a.s), “*Tüm çocuklarına aynı şekilde bağışta bulundun mu?*” diye sordu. Beşîr, “Hayır” deyince, Allah Resûlü (s.a.s), “*Öyleyse onu geri al*” buyurdu.⁵ Başka bir rivayete göre ise, “*Beni bir zulme şahit tutma!*” dedi.⁶

Bir babaya yakışan, çocukları arasında adil davranması, birini diğerine tercih etmemesidir. Çünkü ayrıcalıklı bir davranış, aile huzurunu bozar ve kardeşler arasında kin ve düşmanlığa, münakaşalara sebebiyet verebilir. Hatta bazı âlimler, bu hadisten hareket ederek diğerlerine vermeyip sadece bir çocuğa yapılacak hibenin geçersiz olduğunu söylemişlerdir. Ancak âlimlerin çoğu, bu davranışı ahlaki bulmamakla birlikte, bu şekildeki bir hibenin hukuken geçerli olduğunu ifade etmişlerdir.⁷

Allah Resûlü ölen çocuklara çok üzülürdü. Çocukları ölen anne-babalara sabrı tavsiye etmiş ve onların cehennem ateşine karşı bir siper

¹ Tirmizî, birr ve sıla 13 (IV, 319).

² Buhârî, edeb 18 (VII, 74).

³ Ebû Dâvûd, edeb 120-121 (V, 354).

⁴ Ebû Dâvûd, büyü 83 (III, 815).

⁵ Nesâî, nuhl 1 (VI, 258).

⁶ Müslim, hibât 16 (II, 1243).

⁷ Kandemir, M. Yaşar ve diğerleri, *Riyazü's-Sâlihîn: Tercüme ve Şerh*, İstanbul 1998, VII, 357-58.

olacaklarını şöyle müjdelemiştir: “Herhangi bir kadının üç çocuğu ölmüşse, o çocuklar cehenneme karşı birer siper olurlar.” Bir kadın, “Ya iki tane ölmüşse?” dedi. Hz. Peygamber, “İki tanesi için de durum aynıdır” buyurdu.¹ Bu hadisiyle Peygamberimiz, evlat acısıyla imtihan edilen anne-babaların sabredip ecirlerini Allah’tan bekledikleri takdirde cennete gireceklerini dolaylı olarak müjdelemiş oluyordu.

Kutlu Nebi, cahiliye döneminde kız çocuklarının öldürülme hadiseleri anlatılırken mahzun olur ve gözyaşlarını tutamazdı. Bir adam Hz. Peygamber’e gelip şunları anlattı: “Ya Resûlallah! Bizler, cahiliye ehli ve putlara tapan kişiler idik. O dönemde kız çocuklarını öldürüyorduk. Yanımda bir kızım vardı. Kendisini çağırdığımda, sevinerek yanıma gelirdi. Bir gün onu çağırdım, hemen peşimden geldi. Ailemin uzak olmayan bir kuyusuna kadar gittim. Kuyunun yanına varınca elini tutup onu kuyunun içine attım. Ondan hatırımda kalan son şey, “Babacığım! Babacığım!” demesidir. Bunun üzerine Allah Resûlü, göz yaşları boşalınca kadar ağladı. Sahabilerden biri, olayı anlatan kimseye, “Resûlullah’ı hüzünlendirdin!” diyerek çıkıştı. Fakat Hz. Peygamber, “*Bırak onu*” buyurdu. “*Çünkü o, kendisini ilgilendiren, endişeye sevk eden bir şeyi sormaktadır.*” dedi. Sonra olayı anlatan kişiye, “*Haberini bana tekrar anlat!*” buyurdu. O da tekrar anlattı. Resûlullah da gözyaşları sakalına ininceye kadar ağladı. Ardından şöyle buyurdu: “*Allah cabiliye dönemi insanların, yapmış oldukları şeyleri kaldırmıştır. Binaenaleyh sen amelene yeniden başla.*”² Masum bir yavrunun acımasız bir şekilde kendi öz babası tarafından kuyuya atılmasına hangi vicdan tahammül edebilirdi? Kalbinde en ufak bir şefkat ve merhamet duygusu olan insanın bile dayanamayacağı bu olaya, rahmet ve şefkat önderi dayanabilir miydi? Elbette ki dayanamazdı. Nitekim tahammül edememiş ve gözyaşlarını tutamamıştı. Allah Resûlü, özellikle kız çocuklarının öldürülmelerine mani olmak için kendisine beyat etmek üzere gelen kimselerden çocuklarını öldürmemek şartıyla beyat alırdı.³

Bülüğa erinceye kadar çocuktan sorumluluğun kaldırılmış olması,⁴ zina eden hamile kadına zina cezasının doğumdan ve çocuk süttan kesildikten sonra uygulanması,⁵ çocuklara olan şefkat ve merhametin bir

¹ Buhârî, cenâiz 6 (II, 72).

² Dârimî, mukaddime 1 (s. 13).

³ Buhârî, tevhîd 31 (VIII, 191).

⁴ İbn Hanbel, I, 116; Ebû Dâvûd, hudûd 17 (IV, 558-59).

⁵ İbn Hanbel, V, 348; Müslim, hudûd 22, 23 (II, 1321-24).

göstergesidir.

Sonuç

Çocukları sevgi ve şefkatten yoksun büyüyen bir toplumun huzur bulması güçtür. Sağlıklı ve kişilikli bireyler oluşturmak istiyorsak, çocuklarımıza sevgi ve şefkatle yaklaşmalı, nefret ve şiddetten uzak durmalıyız. Bu konuda bizlere en güzel örnek Peygamber Efendimizdir. Çünkü onun hayatı, insanlık için ders alınacak örneklerle doludur. Bu husus Kur'an'da şöyle vurgulanmaktadır: **“Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.”**¹

Onun hayatında şiddete, nefrete, sevgisizliğe ve kötü muameleye yer yoktur. Sevgi ve şefkate ise hayatında genişçe yer ayırmıştır. Onun sevgi bahçesinde, kendisine inanan ve inanmayan bütün çocuklara yer vardır. Çünkü o, sevgi ve şefkat Peygamberidir. Fıtraten temiz olarak yaratılan bütün çocuklar onun nazarında sevgi ve şefkate layıktırlar. Nitekim o, müşrik çocukları dahi olsa, onlara sevgisini izhar etmiştir.

Kutlu Nebi çocukları sevmiş, okşamış, öpmüş, hasta olduklarında ziyaret etmiş, dua etmiş, sırtına almış, bineğine bindirmiş, gezdirmiş, onlarla oynamış, onlara selam vermiş ve onları hoşnut etmek için elinden gelen bütün gayreti göstermiştir. Çocukluklarını yaşamalarına ve oyun oynamalarına karışmamış ve karışılmasına da müsaade etmemiştir. Böylece o, kendisine inanan-inanmayan bütün anne-babalara ve büyüklere, çocuklara nasıl davranılması gerektiğini öğretmiştir.

Kendisine Hz. Peygamber'i örnek alan, çocuklarını Allah ve Resûlü'nün gösterdiği yolda yürüten, çocuklarına onun gibi sevgi ve şefkatle yaklaşan kimseler hiçbir zaman pişman olmayacak; bu sevgi ve şefkatle büyüyen çocuklar da anne-babalarına layık, insanlığa faydalı birer fert olacaklardır. Ne mutlu Kutlu Nebi'yi kendine örnek alanlara!

---

¹ Ahzâb, 33/21.